

JURINOMIA CONSTITUȚIONALĂ

Prof. univ. dr. habilit. Nasty Vlădoiu

Facultatea de Drept, Universitatea Transilvania din Brașov
Președintele Uniunii Camerelor de Comerț Bilaterale din România
Arbitru – Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă CCIR
Avocat – Baroul București

Abstract

Constitutional jurinomy is the most important technique of analysis and synthesis of the effectiveness of the constitutional legal norm, and the capacity to elaborate it, which relates to an institution of constitutional law, namely that of the right to life, the genesis right of all human rights

Without fear of being mistaken, we appreciate that jurimetrics is only one effective tool and can become more and more performant in setting up analyzes for the determination of the legal norms' capacity to develop and efficiency of application, no matter if constitutional or of subsequent legislation.

We believe, however, that jurimetrics is for jurinomy a true part-to-whole system. While jurimetrics can, as an instrument, generate a method of analysis, jurinomy can create the technique of analysis, capable of integrating all possible methods.

Keywords: *constitutional jurinomy, jurimetrics, Constitutional legal governance*

Introducere explicativă a terminologiei și a noului concept de Jurinomie Constituțională

Suntem conștienți de faptul că întotdeauna, un **titlu bine găsit** poate să aducă unui articol o reală contribuție în economia valorii acestuia, alături de subiectul tratat, făcând atractiv *ab initio* demersul științific pentru cititor, sau să aibă o valoare pur orientativă pentru acesta, în legătură cu subiectul tratat. În majoritatea cazurilor însă, cititorul avizat și avid de cunoaștere, al unei doctrine de specialitate, este atras de noutatea terminologică și conceptuală, derivată chiar din titlu. În opoziție, se poate întâmpla ca terminologie și/sau concepte noi să treacă neobservate, tocmai din considerente de nefamiliarizare ale consumatorului de doctrină de specialitate, cu acestea.

Fără a ne face un scop în sine din a alege un nume atractiv pentru prezentul demers științific, avem drept obiectiv ca **Jurinomia constituțională** „să prindă” în rândul specialiștilor în științe juridice și să fie acceptată ca un concept indispensabil pentru viitor. Avem încrederea că explicațiile ce urmează vor contribui la înțelegerea exactă a acestui element de noutate în ceea ce privește dreptul constituțional, dar și legislația subsecventă.

Acest nou termen și concept are ca geneză, din punct de vedere etimologic, cuvântul **JURI** care înseamnă „drept, juridic”¹ și **NOMIE** care înseamnă element secund de compunere savantă cu semnificația „conducere”, „administrație”, „guvernare”, „distribuție rațională”². Prin alipirea celor două a rezultat **JURINOMIA** adică **guvernarea, conducerea, administrarea juridică**. Ne vom opri la titulatura de **Guvernare juridică constituțională** pe care o considerăm cea mai potrivită din punct de vedere al noului concept.

O să încercăm definirea **Jurinomie constituționale** prin care, în mod facil, se va putea deduce importanța noului termen în economia disciplinei de **drept constituțional** din perspectiva capacității de elaborare a normei de specialitate, de către legiuitorul constituțional, și totodată, din cea a eficienței aplicării normei constituționale, dar și din perspectiva respectării raportului de conformitate al legislației subsecvente cu Legea Fundamentală.

Astfel, **Jurinomia constituțională** poate fi definită ca *„guvernarea juridică constituțională exprimată ca valoare socio-juridică, determinată în urma unui proces de analiză și evaluare a capacității de elaborare și a eficienței juridice, a unei norme sau al unui ansamblu de norme de drept constituțional, precum și a conformității legislației subsecvente, cu acestea, în conștiința unei comunități sociale, la un anumit moment dat”*.

Avem în vedere aici legislația subsecventă, derivată direct din imperativul normelor de drept constituțional, în care se regăsesc concret dezvoltate ideile legiuitorului constituțional și în care se fixează cadrul juridic al anumitor instituții, și deseori sancțiunile aparent inexistente în structura normei de drept constituțional.

Tehnica juridică de comensurare a capacității de elaborare și a eficienței unei norme juridice de drept constituțional, precum și a conformității legislației subsecvente, în conștiința socio-juridică a unei comunități, prin care se determină importanța și gradul valoric social al **Guvernării juridice constituționale**, la un anumit moment dat, depinde intrinsec de calitățile expertului care întocmește această analiză. Tehnica juridică trebuie să fie întotdeauna personalizată de către autorul său și să poarte amprenta caracterizată de experiența profesională, puterea de analiză și sinteză, și, nu în ultimul rând, de macro-viziunea juridico-socială și chiar politică a analistului.

¹ Dicționar etimologic de termeni științifici, 1987.

² Dicționar de neologisme, 1986.

În cele descrise mai sus, am explicat în mod succint, fără a avea pretenția exhaustivității tratării conceptului, ce înseamnă **Jurinomia constituțională**, astfel încât cititorul să înțeleagă cât de cât titlatura lucrării.

Având în vedere interferențele dintre știință și drept, învederăm, iată, o altă dimensiune a acestora. Punctăm acest lucru, aici, deoarece există și alte aspecte de confluență ale științei cu apetit și valențe aplicative în domeniul dreptului, cum ar fi „**Jurimetria**”.

Jurimetria a apărut, ca și concept în anul 1960 în Statele Unite ale Americii, făcând obiectul de studiu și de promovare al Asociației Barourilor din Statele Unite ale Americii (ABA), care a elaborat într-un anumit moment dat publicația cu denumirea *Jurimetrics*³.

S-a considerat, pe bună dreptate, că, odată cu apariția computerelor mai performante din punct de vedere tehnologic, acestea vor avea capacitatea de a introduce în drept, discipline precum ingineria și comunicarea. Totodată, vor fi capabile de întocmirea unor statistici care să arate eficiența aplicării normelor juridice, dar și a capacității de a crea și sancționa norme juridice.

Apreciem, fără teama de a greși, că **jurimetria este doar un instrument** eficient și poate deveni din ce în ce mai performant în configurarea unor analize privind determinarea gradului valoric al capacității de elaborare și al eficienței aplicării normelor juridice, fie ele de drept constituțional sau de legislație subsecventă. Considerăm însă, că jurimetria este, față de jurinomie, un adevărat **sistem parte-întreg**. În timp ce **jurimetria**, poate ca instrument, să genereze **metodă de analiză**, **jurinomia**, poate să creeze **tehnica analizei**, susceptibilă de a integra toate metodele posibile.

Despre **jurinomia constituțională** și **jurimetrie** vom avea posibilitatea să decelăm într-un viitor studiu, deoarece suntem convingși că cele două concepte, ca sistem parte-întreg, pot forma o reală disciplină integratoare de studiu al **tehnicii analizei Guvernării juridice constituționale**, care poate subsuma și alte discipline conexe și/sau complementare dreptului.

Se poate pune întrebarea legitimă, „**De ce s-a început definirea conceptului de Jurinomie, susceptibil și apt de o disciplină de studiu cu valoare intrinsecă și cuprindere generală, cu accepțiunea constituțională, și de ce nu cu cea a Declarațiilor Universale, Convențiilor sau Cartelor cu vocație internațională în domeniu?**”

Răspunsul poate fi configurat pe două aspecte, după cum urmează: primul constă în caracterul facil de studiu derivat din primordialitatea și forța normei juridice de natură constituțională și al respectului datorat Constituției, ca Lege Fundamentală, în cadrul sistemelor naționale de drept. Cel de-al doilea constă în caracterele de subordonare și conformitate a legislației subsecvente față de

---

³ American Bar Association. Retrieved 2015-02 <https://www.americanbar.org/groups/science/technology/publications/jurimetrics/2017/FALL-2016-volume-57-no-1.html>.

Constituție. De fapt, silogismul juridic este simplu și arată că ceea ce poate fi important și este perfect valabil pentru Legea Fundamentală, este valabil obligatoriu și pentru legislația subsecventă, care trebuie să se conformeze întocmai, deși pentru aceasta din urmă, **Jurinomia constituțională** întâlnește impedimente din perspectiva cantitativă a informației analizate, atât la nivel de elaborare, cât și la nivel de jurisprudență.

De aceea, suntem de părere că, **jurinomia constituțională** trebuie să fie punctul de plecare în configurarea posibilei discipline de studiu, despre care s-a discutat în cele de mai sus, deoarece, în ierarhia instrumentelor juridice, Constituția se află undeva la jumătatea acestora. Deoarece Constituțiile se află între instrumentele juridice cu vocație internațională și legislația subsecventă la nivel național, se ajunge deseori ca prevederi de nivel internațional să fie transpuse în legislația națională. Aceasta își găsește rațiunea în faptul că, de obicei, Legea Fundamentală împrumută și se inspiră din instrumentele juridice internaționale și creează la nivel național obligația de conformitate.

Constituția, ca Lege Fundamentală a unui stat trebuie să conțină norme juridice suplă, clare și concise.

Precizăm, cu titlu de exemplu, că în monografia „**Protecția Constituțională a Vieții, Integrității Fizice și a Integrității Psihice**”⁴, se poate în mod facil observa folosirea unei tehnici analitice cu accent personalizat al autorului, prin care se aprofundează doctrina și jurisprudența internațională și națională, în materie. Totodată, se poate observa o analiză integrată a principalelor mijloace de protecție juridică a dreptului la viață constând în instrumente juridice (*Declarații, Pacte, Convenții, Constituții, Coduri*) și organisme și organizații de aplicare a acestora, atât la nivel internațional, cât și la nivel național.

Jurinomia constituțională a dreptului la viață este un adevărat „crez științific” al autorului prezentului articol și al monografiei mai sus-menționate, prin care încearcă permanent să comensureze și să țină evidența provocărilor existente și a celor viitoare, privitoare la dreptul la viață în raport de cuceririle științifice în materia biomedicinei și biotehnologiilor, în special, și în materia științelor vieții, în general. Acesta din urmă, solicită actualizare permanentă, deoarece dreptul trebuie să țină pasul cu celeritatea schimbărilor tehnologice. **Protecția dreptului fundamental la viață împotriva cercetării științifice abuzive la nivel național și internațional** reprezintă o adevărată obligație de diligență, dar și de rezultat a specialiștilor în materie care implică un studiu aprofundat și continuu al problemicii. Totodată este de menționat faptul că autorul a realizat o analiză privitoare la **drepturile naturii**, pentru a fi tratate alături și în reală simbioză cu dreptul la

⁴ N.M. Vlădoiu, *Protecția constituțională a vieții, integrității fizice și a integrității psihice*, Ed. Hamangiu, București, 2006.

viață. Declarația Universală a Drepturilor Naturii a generat ideea adoptării **drepturilor naturii** chiar în Constituția unor state⁵.

În încheiere arătăm că, **jurinomia constituțională** poate fi considerată extrem de importantă, ea având capabilitatea de a dezvolta tehnici de analiză și sinteză a normei juridice de natură constituțională și a celei din legislația subsecventă, din punct de vedere al capacității de elaborare și al eficienței acestor norme, privitoare la o instituție juridică. În cazul de mai sus, cu titlu de exemplu, cea a **dreptului la viață, ca drept geneză al tuturor drepturilor omului**.

Desigur, așa cum am mai arătat, **Jurinomia Constituțională** este deosebit de relevantă deoarece analizează atât conformitatea legislației subsecvente cu Legea Fundamentală (în aval), cât și armonia acesteia din urmă cu instrumentele juridice cu vocație universală și/sau internațională, cu grad superior (în amonte).

Jurinomia Constituțională este, fără putere de tăgadă, un concept complementar, dar cu valențe valorice intrinseci care în mod natural completează și armonizează interesanta materie a Dreptului Constituțional în raport cu întreaga știință a dreptului. În susținerea celor de mai sus, putem oferi cu titlu de exemplu, raportul dintre controlul de constituționalitate și Jurinomia Constituțională.

Despre jurinomie și încercarea configurării acesteia ca disciplină juridică de sine stătătoare în complementaritate față de conceptul de jurimetrie, vom aprofunda și prezenta pe viitor noi idei care să susțină valoarea și importanța conceptuală.

Surse bibliografice:

1. N.M. Vlădoiu, „*Protecția Constituțională a Vieții, Integrității Fizice și a Integrității Psihice*”, Ed. Hamangiu, București, 2006
2. Declarația Universală a Drepturilor Naturii și a Mamei Terra : <https://therightsofnature.org/universal-declaration/>
3. American Bar Association. Retrieved 2015-02 https://www.americanbar.org/groups/science_technology/publications/jurimetrics/2017/FALL-2016-volume-57-no-1.html
4. Dicționar etimologic de termeni științifici, 1987
5. Dicționar de neologisme, 1986

---

⁵ Declarația Universală a Drepturilor Naturii și a Mamei Terra: <https://therightsofnature.org/universal-declaration/>.